

MAGISCH ONTWAKEN

19 juli 1957

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst wijs ik u erop, dat wij, sprekers van deze Orde, niet onfeilbaar of alwetend zijn. U wordt verzocht zelfstandig een oordeel te vormen over het gebrachte. Na de pauze kunnen vragen worden gesteld in de "Vragenrubriek". Schriftelijke vragen zullen daarbij voorkeur hebben, andere vragen mondeling daarna worden behandeld. Persoonlijke vragen zijn in deze rubriek niet toegestaan.

Het onderwerp, dat ik voor deze avond heb gekozen, sluit eniger mate aan bij wat ook de vorige week al door een andere spreker voor u werd behandeld. Ik zou willen spreken over: magisch ontwaken

In elk mens ligt een magische kracht, die origineert in zijn vermogen tot denken en zo (het) tot eenheid en harmonie brengen van zijn totale vermogens. Het denken geeft elk mens de gelegenheid om één bepaald punt, onderwerp, of één bepaalde persoon tot voorwerp van zijn concentratie te maken. Het gevolg is, dat het totaal van zijn krachten, hoofdzakelijk zenuwkrachten, versterkt eventueel met geestelijke krachten, in dat brandpunt kunnen worden samengebracht. De werking ervan kan zeer opmerkelijke resultaten teweegbrengen. Vandaar, dat men dit magie noemt.

Nu kan kort omschreven magie als volgt worden uiteengezet. Onder magie verstaan wij het gebruik maken van niet bekende wetten, vooral het gebruik maken van wetten van de geest en zuivere stoffelijk psychische factoren, waar door buiten het "Ik" werkingen tot stand worden gebracht, die voor anderen onverklaarbaar zijn. De mens, die deze kwaliteiten in zich draagt, weet meestal niet, hoe hij hiervan gebruik moet maken. Het sluimert in hem en blijft onontwikkeld. Het sluimerende deel van zijn weten, dat het hem onmogelijk maakt de in hem levende krachten te gebruiken, kan echter ontwaken. Dit ontwaken vindt plaats in de eerste plaats, door het gebruiken van genoemde capaciteit bij wijze van oefening. Er is, om tot een magisch resultaat te kunnen komen, noodzakelijk, een zekere mate van oefening, een zekere mate van weten en bovendien, wanneer men werkelijk grotere resultaten wil bereiken, inzicht in de werking van geestelijke krachten, zowel als van lichamelijke contacten met de levenskracht. Dit tot stand te brengen lijkt de leek zeer moeilijk. In feite is het geheel samen te vatten in een korte reeks van gegevens, die ik hier slechts vluchtig wens aan te stippen.

In de eerste plaats, iedereen, die streeft naar magisch ontwaken, zal zich moeten realiseren, dat hij - mens zijnde - het kernpunt is van een grote reeks werkzame krachten. Dit zich realiserende zal hij voor zichzelf weten, dat hij zelf krachten origineert, uit de omgeving opneemt en dat deze opname praktisch onbeperkt kan worden voortgezet.

Ten tweede zal men zich realiseren, dat niet de wens alleen voldoende is om deze krachten op de juiste wijze tot uiting te brengen. Noodzakelijk zijn concentratie, plus een zeker weten. Dit weten kan moeilijk worden meegedeeld, tenzij in een persoonlijke opleiding, waar iedereen elk voor zich andere capaciteiten bezit en dus zijn krachten op een andere wijze juist gebruikt.

Deze realisatie brengt dan het derde punt. Degene, die zich wil ontwikkelen tot magisch begaafd persoon, zal dus in de eerste plaats voor zichzelf beginnen te leren. Dit leren bestaat uit een reeks van kleinere proeven, waarbij het eigen vermogen door concentratie wordt gericht op personen of voorwerpen. Eerst wanneer deze proeven enige tijd aan de gang zijn, kan enig resultaat worden verwacht.

Ten vierde: wil men tot resultaten komen, dan is ook een weten noodzakelijk. Bij dit weten zal diegene, die naar inwijding op dit gebied zoekt, steeds moeten trachten een scheiding te maken tussen bijgeloof, geloof en werkelijkheid.

Ik zal trachten deze punten te omschrijven. Allereerst de werkelijkheid. Het gehele samenstel van uw wereld kan worden ondergebracht in drie zogenaamde velden, of krachtreesen, of

krachtgamma's. Wij kennen als actieve krachten op aarde hiervan: graviteit, magnetisme, elektriciteit. Men kan beginnen te verklaren, dat deze drie in feite één zijn. In verschijnsel, in kwaliteit t.o.v. de mens echter zijn het drie verschillende velden, drie verschillende krachten en als zodanig drie bronnen waaruit geput kan worden. In de atmosfeer bevinden zich zowel elektrische vermogens, als magnetische krachtlijnen, terwijl ook de graviteit op elke mens zijn uitwerking heeft. Realiseert men zich dit, dan kan men vaststellen, dat het inademen van levenskracht zeer sterk gepaard gaat met het verwerken van lucht-elektricititeit. Anders gezegd: de elektriciteit in de atmosfeer aanwezig, is mede van invloed (op) uw al of niet welbevinden en is uiteindelijk noodzakelijk voor uw bestaan.

In de tweede plaats blijkt, dat ook magnetische stormen bv., of andere (anderssoortige?) magnetische stormen, invloed hebben op de reacties van uw zenuwstelsel. Uw denken zelfs wordt hierbij beïnvloed. Ook het magnetisch veld zou dus gebruikt kunnen worden om bepaalde krachten te origineren, mits wij onze eigen houding ten overstaan hiervan tamelijk juist in weten te stellen.

In de derde plaats: graviteit. Graviteit komt voor de leerlingmagiër niet in aanmerking als onmiddellijke krachtbron. Wel zal hij later leren zelf evenwichten te scheppen, waardoor de graviteit t.o.v. het "Ik" kan worden uitgeschakeld, dan wel in waarde veranderd. Zover, wat dus de zuiver stoffelijke kwesties aangaat. Wanneer wij leren uit één van deze velden desnoods, maar méér energie op te nemen, dan wij voor onszelf noodzakelijk gebruiken, hebben wij een surplus, dat wij door onze concentratie richtend, kunnen afgeven op plaatsen, personen en voorwerpen door ons gewenst. Hiermee is het ons tevens mogelijk die eigenschappen van die plaatsen of voorwerpen, te veranderen. De reeks van veranderingsmogelijkheden is echter beperkt en volledig afhankelijk van de beschikbare kracht, plus de oorspronkelijke eigenschappen van plaats, persoon of voorwerp.

Wanneer wij te maken hebben met deze lichamelijke krachten is het niet voldoende. De mens heeft een z.g. psyche. Van die psyche maakt bovendien (deel) uit, wat vele psychologisch geschoolden "bovenbewustzijn" noemen. Bovensbewustzijn is echter niet een volledig juiste uitdrukking. Eerder mag worden gesproken van een Kosmisch Bewustzijn, waarin de oorspronkelijke gedachte van het ogenblik het sterkst voor ontvangst in aanmerking komt, dus de sterkste invloed heeft, terwijl ernaast alle uitgezonden ideeën en gedachten van de oudheid evenzeer in deze gemeenschappelijke sfeer van denken aanwezig blijven.

Dit denken bevat een grote reeks van gegevens en kennis. Verder bevat het een zekere hoeveelheid kracht - denken is energie - en de mogelijkheid om gedachten uit het kosmische geheugen a.h.w. geput, te projecteren binnen de redelijke werkelijkheid van elke persoon, die hieraan behoefte gevoelt. Wij maken dus ook gebruik, met ons geestelijk streven, van dit bovenbewustzijn. Dit bovenbewustzijn, of psychisch deel van de magie, betekent voor ons niets anders dan een inschakelen in het totale weten en kennen van de wereld, waarbij door een voldoende zuivere instelling van eigen wezen, grote reeksen van gegevens kunnen worden geput. Dit is echter - let wel - kennis. Deze kennis op zichzelf kunnen wij nog niet als kracht gebruiken, tenzij wij ook geleerd hebben het derde gebied, het geestelijke gebied, te beheersen. Dan eerst wordt het mogelijk de psychische krachten bewust te onttrekken aan de gemeenschap, te concentreren, te bundelen, en als zodanig werkzaam te doen worden op z.g. magische, of miraculeuze wijze.

Het derde gebied, dat van de geest, is wel het meest belangrijke. Wij hebben natuurlijk in alle leven een zekere mate van geloof. Geloof is ten dele het resultaat van instincten, die nu eenmaal een gewende omgeving accepteren en deze a.h.w. overall vermoedend, aannemen, zonder dat (deze) ook feitelijk "bewezen is", aanwezig te zijn. Daarnaast het geloof als aanvulling voor tekorten in ons leven. Wij gebruiken het geloof om de gebreken die wij in onszelf ontdekken, de verlangens, die wij menen niet in onszelf te kunnen verwerkelijken, te projecteren buiten ons, hetzij in een persoonlijkheid, hetzij in een toestand of mogelijkheid.

Dan kennen wij verder het bijgeloof. Onder bijgeloof kunnen wij verstaan een groot gedeelte van de factoren die kennelijk geen invloed hebben, maar waaraan (wij) voor onszelf toch invloed toekennen. Bijgeloof neemt zeer veel verschillende vormen aan en vindt zijn weerslag in de samenleving. Voorbeelden: 13 aan tafel brengt ongeluk, onder een ladder doorlopen evenzeer, zout morsen brengt ruzie, suiker morsen nieuws. Echter ook: bijgeloof is waarde hechten aan eedformules, waarde hechten aan bepaalde verdragen, beloften en dergelijke. Van een feitelijk weten is hier geen sprake, wanneer men te maken heeft met vreemden. Wanneer men toch aanneemt, dat dergelijke beloften, formules e.d. waarde bezitten, dan doen wij dit, omdat wij

aannemen, of geloven - zij het ook niet bewust - (dat) bovennatuurlijke krachten dergelijke beloften zullen beschermen en hun handhaving zullen afdwingen. Dit is nog uit de oude tijd, toen de primitieve volkeren - ook de Germanen - een eed kenden, waarop de straf van de Goden stond. Werd deze onjuist gebruikt, dan zou het slachtoffer daardoor sterven. Als noot kan hier dienen, dat, wanneer de eed niet uitviel naar believen van de priesterschap, inderdaad de patiënt succombeerde (crepeerde; Red.) . Dit bijgeloof heeft voor ons geen enkele waarde, tenzij een autosuggestieve en dan moet men het bewust gebruiken.

Geloof stelt ons in staat aangevoelde waarden voor onszelf reëel te maken. Stoffelijk gezien is er geen enkele reden om te spreken over een geest. Geen enkele opererende dokter heeft ooit een geest gezien. Spoken en dergelijke verschijnselen kunnen voor een groot gedeelte worden weggepraat. Het bewijs van een wereld (als) hiernamaals is nooit feitelijk stoffelijk redelijk overtuigend geleverd, ook al denkt u daar misschien anders over. Wat echter wel zeker is: een ieder voelt dergelijke waarden min of meer aan. Een ieder heeft zijn eigen voorstelling daarvan en gelooft dus in het bestaan van deze waarden. Het geloof is a.h.w. de brug tussen het redelijk wezen en het onmiddellijk bestaan, de werkzaamheid en de mogelijkheden van de geest. Geloof wordt dan ook gebruikt om de geestelijke sfeer te benaderen, allereerst door personificatie.

Bij het magisch ontwaken begint men te geloven aan personen, die helpen en bijstaan. Dit wordt sociaal uitgedrukt in het gebruik van fetisjen, talismans, heiligen en verschillende andere van dergelijke persoonlijkheid verwervende krachten. In de oudheid waren het nimfen, saters e.d. Al deze krachten hoeven niet reëel te bestaan, maar zij zijn een uitdrukking van wat wij aannemen, dat geestelijk bestaat. Dus vertaling van onze geestelijke werkelijkheid in voor ons niet redelijke, niet kenbare, maar wel gevoelsmatig aanvaardbare stoffelijke werkelijkheid. Het resultaat kunt u zich voorstellen. Wanneer ik voldoende geloof heb, put ik - ongeacht het al of niet werkelijk zijn van de geprojecteerde persoonlijkheid - krachten uit de gebieden van de geest. Deze krachten zijn verfijnder, maar tevens van groter vermogen dan de stoffelijke krachten rond ons.

Het gebruik maken van de geestelijke kracht is dus, vooral voor de beginnende magiër, vaak van het allergrootste belang. Wanneer je ontwaakt tot magisch werken zul je in de eerste plaats een groot en diep geloof moeten hebben. Daarnaast zul je moeten leren putten uit het al-wetend-kosmisch geheugen. In de derde plaats zul je lichamelijke beheersing moeten bezitten, een lichamenlijk weten ook, voldoende om je eigen lichamenlijke energie te vergroten. Voor het laatste bestaan er verschillende hulpmiddelen of trucjes. Daarnaast kan men ook door oefening, ademhaling e.d. een vergroting van lichamenlijk vermogen, lichamenlijke krachten in de hand werken.

Na al deze gegevens zou ik er prijs op stellen, wanneer ik een ogenblik nog mijn aandacht mag wijden aan het feitelijke ontwaken tot magisch bewustzijn. In feite zal haast ieder mens op een bepaald ogenblik, veelal in de jeugd jaren, geloven, dat hij meer kan doen, dan redelijk verwacht kan worden. Daar nu echter een groot gedeelte van de mensheid de mening van ouderen, van anderen accepteert, dat dit onmogelijk is, zal zo'n persoon nooit kunnen komen tot voldoende eenheid, primitieve eenheid tussen geest en stof, om althans enig resultaat te boeken. Uitzondering daarop zijn diegenen, die in hun jeugd bv. door afgesloten te zijn van anderen, wel aan zichzelf geloof blijven hechten. Dit geloof aan eigen vermogen brengt met zich mee het magisch ontwaken, daar men leert, dat door het gebruik van eigen wil, eventueel versterkt met bepaalde manipulaties, resultaten kunnen worden geboekt, die niet redelijk verklaarbaar zijn. Nu kan het zijn, dat de mens na de jeugd jaren toch weer van dat pad wordt afgebracht, omdat de maatschappij als zodanig dergelijke verschijnselen met een hoongelach of met een glimlach ontmoet (ontvangt) ja, veelal, wanneer zij tètè serieus zijn, verwerpt en tracht uit te drijven uit haar omgeving.

Echter aannemende, dat een persoon in de jeugd deze kwaliteiten heeft gehad en althans redelijk heeft kunnen gebruiken gedurende korte tijd, dan zal het magisch ontwaken in volwassenheid zich waarschijnlijk als volgt afspelen. In de eerste plaats vergroting van belangstelling voor bepaalde occulte werken; een zoeken naar kennis betreffende de geheimzinnige gebieden, waarin esoterie en andere mysterieuze wetenschappen zich nu eenmaal bewegen. Het woord "wetenschap" hier is van mij, niet van degenen, die op de wereld over wetenschap spreken. Het zoeken naar kennis kan gepaard gaan met een ontwaken van het bewustzijn, dat men vroeger wel eens iets heeft kunnen doen. Dit dringt meestal niet helemaal tot het bewustzijn door, maar verleidt de ontwakende mens ertoe enige kwaliteiten te gebruiken.

Hierbij komen op de voorgrond genezende werkingen, vaak bij onbelangrijke gevallen als hoofdpijnen e.d., daarnaast suggestieve werkingen, in sommige gevallen gevolgd door een

zoeken naar mogelijkheden tot hypnose e.d.. Heeft dit plaats gevonden, dan is het eerste contact gelegd. De mens heeft geleerd zijn geestelijke krachten te gebruiken, hij heeft ook geleerd zijn lichamelijke krachten te richten. Gaat hij van daaruit verder, dan zal hij zoeken naar een vergroting van deze krachten. Het is dit zoeken naar eigen capaciteiten en krachten, dat het werkelijk ontwaken betekent. Want naarmate men sterker gebruik leert maken van magische mogelijkheden, van de krachten, die in het "Ik" schuilen, zal men ook zeker meer en meer voor zichzelf bewust worden van een andere wereld, die zich achter de uiterlijke wereld verbergt.

Op de duur leert men achter elke oppervlakkige waarde een tweede waarheid te zien. Is dit gebeurd, dan is de magiër ontwaakt. Eerst, door het kennen van teminste de tweeledige waarde van alle dingen, kan worden gekomen tot een reëel magisch werkzaam zijn. Heeft men dit punt bereikt, dan begint pas de werkelijke studie en het is pas in deze fase, dat haast te allen tijde leraren optreden. Vóór die tijd komt dat minder voor.

Het magisch ontwaken is dus niets anders dan het zich realiseren van uw eigen krachten, het leren deze krachten te gebruiken en verder, door eigen opmerkingsvermogen, deze krachten leren associëren met niet direct kenbare waarden, die in alle omgeving, waarin u verkeert, verborgen zijn.

In het korte bestek van mijn lezing, kan ik u moeilijk meer feiten meedelen. Ik bevind mij hier in de moeilijke positie van iemand, die wel hors d'oeuvre op mag dienen, maar deze niet mag laten volgen door een substantieel diner van geestelijke wijsheid. Ik hoop toch, dat wat ik naar voren heb gebracht, voor u een aanleiding mag zijn om na te denken over het feit, of ook u misschien reeds bewust of onbewust, van bepaalde magische krachten gebruik maakt. Zo ja, of u niet in de mogelijkheid verkeert de werking daarvan te vergroten. Verder hoop ik, dat deze lezing iets zal hebben bijgedragen tot uw zoeken naar het werkelijke gezicht, dat achter de ogenschijnlijke werkelijkheid verborgen ligt.

Vraag: Wat is de rol van het licht-lichaam bij een magische handeling?

Antwoord: Dit kan gebruikt worden voor zelf-projectie. Het zal echter in veel gevallen in de eerste plaats gebruikt worden voor het vergaren van kracht en het richten van krachten op hogere gebieden, dus niet op zuiver stoffelijk terrein.

Vraag: Wat is het licht-lichaam?

Antwoord: Om dit simpel uit te leggen: naast de vele lichamen, die u bezit, die enigszins vorm hebben, bestaan ook hogere lichamen, die een eigen capaciteit hebben, waardoor zij zich t.o.v. de omgeving voordoen, zeker voor een aardse beschouwer, als Licht en wel Licht in een zeer omschreven, maar in zichzelf volmaakte vorm. Dit Licht in zichzelf put onmiddellijk uit de Hogere Geestelijke Bronnen, dus uit de Kern van de Kosmos zelf eigenlijk. In dit lichaam is het totaal van de Groot Geestelijke Kracht aanwezig, maar kan over het algemeen slechts door de Zeer-Bewusten gebruikt worden. Zouden minder bewusten trachten met deze Krachten te werken, dan zouden de gevolgen onoverzienbaar zijn. U zou dus kunnen zeggen: het Licht-lichaam is een van de hogere voertuigen, met een zeer eigen samenstelling en bovendien een zeer eigen trilling, waarin zeer grote krachtvermogens kunnen worden verzameld en dat - voor zover het uw stoffelijk bestaan betreft - ook onmiddellijk met zijn levenskracht voortdurend uw eigen lichamelijke bestaan blijft steunen.

Vraag: Is dit het Boeddhi-lichaam?

Antwoord: Neen. Want dan krijgen wij een verwarring van formuleringen. Het Boeddhi-lichaam is n.l. zonder direct nauwe (afgebakende?) en kenbare begrenzing. In tegenstelling tot het Licht-lichaam. Er zijn veel namen voor al deze verschillende lichamen. En daar de reeks zeer groot is, is het onmogelijk ze allemaal juist te definiëren t.o.v. elkaar. Van een ongeveer gelijkwaardigheid kan gesproken worden, maar dan moet er in aanmerking worden genomen, dat de eigen instelling bij het Boeddhi-lichaam geheel anders is, zodat de begrenzing van het "Ik" wegvalt.

Vraag: Men sprak over de magische afstraling van het boeddhibeeld. Is iedereen in staat dit op te merken?

Antwoord: Neen, niet iedereen is in staat deze op te merken. Hier behoort een zekere fijngevoeligheid voor in de eerste plaats al, en in de tweede plaats (dient) men dan rekening te houden met het feit, dat elke beoordeling van zo'n uitstraling gebeurt t.o.v. de eigen uitstraling. Men stelt niet de werkelijke uitstraling vast, maar wel het verschil tussen de uitstraling van het voorwerp en eigen uitstraling. Dit alleen is merkbaar.

Vraag: Is het verwerven van magische krachten niet egoïstisch? Kan men het ook gebruiken uit naasteliefde?

Antwoord: Ik geloof, dat de ontwikkeling van alle wetenschap op de duur de mensheid heeft gediend, of althans de mensheid kan dienen. Magie moet niet anders worden gezien dan wetenschap. Het ontwikkelen van deze gave en capaciteiten betekent uiteindelijk voor ieder, die (voor) de mensen (het) goede wil, een dienen van de mensheid. Dergelijke magische werkingen betekenen een vergroting van het algemeen bewustzijn van allen, die in menselijke vorm leven en als zodanig een verhoging van het gemiddelde peil van diegenen, die als mens incarneren. Mij dunkt, dat dit zeker in de zin van naastenliefde kan worden gezien. Dat daarnaast ook een misbruik mogelijk is, is ongetwijfeld waar. Men kan dynamiet gebruiken om water doorgang te verschaffen naar onvruchtbare vlakten en ook om mensen te doden. Zo kan men magie gebruiken om zelfzuchtig zich ten koste van anderen te verrijken, maar men kan ze ook gebruiken - en dit lijkt mij veel belangrijker - om in de hele wereld harmonie te scheppen en zoveel mogelijk de gevolgen te niet te doen van de daden van de mensen zelf, zodat zij niet in ongeluk en haat ondergaan, maar daarentegen Licht en bewustwording leren kennen.

Vraag: Dat kan dus ongeveer gelijk staan met een ontwikkeling van geestelijk bewustzijn?

Antwoord: Inderdaad. Ik zou zelfs zover willen gaan, dat een ontwikkeling van geestelijk bewustzijn altijd op de duur gepaard gaat met een ontwikkeling van magisch kunnen.

Vraag: U hebt gezegd, dat iedere mens magische krachten bezit?

Antwoord: Elke mens bezit magische krachten, omdat de magische kracht op zichzelf een kracht is, die overal en te allen tijde aanwezig is, waar leven aanwezig is. De magische kracht gebruiken vraagt echter magisch bewustzijn. Het is juist daar, waar menigeeen struikelt, waaraan het menigeeen ontbreekt.

Opmerking: U bedoelt magisch weten?

Antwoord: Magisch weten alleen hoeft niet voldoende te zijn. Ik bedoel magisch bewustzijn. Dit betekent het kennen van de krachten en het gebruik van de krachten. Bewustzijn omsluit meer dan weten alleen. Het houdt in begrip. En begrip in geestelijk opzicht, in magisch opzicht, betekent in zeker opzicht (een) werken met.

Mag ik het onderwerp als afgesloten beschouwen voor deze avond? Dank U. Goedenavond.

ESOTERISCHE WIJSHEDEN

Goedenavond vrienden,

Wat zullen wij vanavond doen? U mag kiezen. Zullen wij ons even bezig houden met esoterie, of met een door u te kiezen onderwerp?

Reactie: Esoterie.

Dat had ik al gedacht, maar ik vind het erg prettig, dat u het bevestigt.

Wij hebben n.l. zo-even veel gehoord over magie, magisch ontwaken. De vorige keer hebt u ontzettend veel gehoord over inwijding. Nu lijkt het mij aardig dat nu eens om te zetten in minder praktische termen, die je beter kunt aanvoelen. Dan grijp ik naar een hele reeks van wijsheden, die allemaal beginnen met: "De wijze". Want om werkelijk te zijn, om werkelijk reëel te leven, moet je een zekere mate van wijsheid bezitten. En wijsheid draagt in zich aanvaarding van het leven. Een kennen van het leven. Daarom is onze eerste slagzin altijd weer:

De wijze aanvaardt het leven, maar ontkent zichzelf.

Dat is heel begrijpelijk. Het leven rond ons, (daar) kunnen wij niets aan doen, dat moeten wij ondergaan. Dat leven rond ons berust op een werkelijkheid, ook al weten wij niet, waar die eigenlijk schuilt. Maar onszelf kennen wij wel.

Wij weten ook, dat een groot gedeelte van onze eigenschappen en kwaliteiten nu eenmaal erg negatief zijn. Wij dragen in ons zoveel dingen die wij eigenlijk niet mooi vinden - vandaar ook, dat

wij vaak zo oneerlijk zijn, zelfs tegenover onszelf -, dat het verstandig is al het negatieve in onszelf terzijde te zetten. Maar dan ontkennen wij ons zelf, zoals wij als mens bestaan, en trachten ons zelf te realiseren, zoals (voor) ons (de) Lichtende Geest zou moeten zijn. De wijze gaat nog heel wat verder;

Wie de wijsheid bezit, is meester over het weten.

Wijsheid is eigenlijk niet alleen maar iets weten en een hele hoop wetenschap in je dragen, maar het is de dingen begrijpen, de samenhang van de dingen doorzien. Per slot van rekening wijsheid, die alleen uit weten is opgebouwd, is er genoeg in de wereld. Zelfs u, wanneer u eens goed na gaat denken, dan weet u waarschijnlijk ook nog, wanneer Karel de Kale heeft geleefd, wie Pepijn de Korte was, waar Alva zijn bril heeft verloren, e.d. U weet nog heel wat meer. U weet iets over atoombommen, over ziekten, maar daar heb je niets aan. Eerst wanneer je de relatie gaat begrijpen, dus niet de feiten op zich, maar de krachten waar de werkingen het verschijnsel van zijn. Dan heb je pas werkelijk iets bereikt in je leven. Weten op zichzelf kan dienstig zijn, als basis om wijsheid te bereiken. Maar iemand, die wijsheid bezit, al is het nog zo weinig, is steeds de meerdere van een ieder, die weten bezit, ook al weet hij nog zoveel. Dat is misschien een troost voor sommigen, die denken, dat zij zo weinig weten. Dat is helemaal niet weg, wanneer u weinig weet. Want de wijze in zijn wijsheid verwerpt veel weten, omdat het leven belangrijk is. Heel begrijpelijk. Wat is eigenlijk belangrijk? Is het belangrijk, dat je allerhand feiten weet, waar je niets mee kunt doen? Wat hebt u er aan, wanneer u weet, hoe groot Pepijn de Korte was en hoe Karel de Kale aan die naam is gekomen. Overigens door gebrek aan dubbeltjes (geld; Red.), niet door gebrek aan haar.

Het is eigenlijk zo onnut. Iemand, die werkelijk wijs is, verzamelt geen weten, maar verzamelt feiten over het leven, omtrent de wereld, waarin hij leeft, de werkelijkheid omtrent zichzelf. Dat deel van het weten aanvaardt hij, want daar heb je iets aan. Maar wat heb je per slot van rekening aan illusies van een lang vergaan verleden, die niets meer betekenen? Wat heb je aan een aardrijkskundige kennis, wanneer je weet, dat je nooit zult reizen? Alleen, wanneer het weten de basis wordt van een zelfwerkzaam zijn, van een begrijpen, van een mogelijkheid om iets in je wereld te veranderen, dan heeft het betekenis. Daarom gaat het leven altijd boven de kennis als zodanig. Dan zal alle weten moeten voortvloeien uit de behoefte van het leven aan kennis. Als wij het zo over kennis hebben, kom je onwillekeurig aan het woord "kennismaken". Het is zo'n woord, dat wel erg misbruikt wordt. Maar voor ons is het soms zo vaak noodzakelijk om kennis te maken, niet alleen met de wereld en de mensen erin, maar ook met onszelf. Daarom staat geschreven van de ingewijde:

De ingewijde kent de waarheid, wanneer hij zichzelf ontmoet in het Niet.

Eerst wanneer je jezelf kunt zien zonder enige factor van buitenaf, die je inzicht vertroebelt, kun je werkelijk jezelf vinden. Dan weet je, wie en wat je bent, dan is er niets meer aan te loochenen... Maar voor je zover kunt komen, moet je afstand kunnen doen van alles, wat uit de buitenwereld komt. Vandaar, dat slechts de ingewijde dit kan bereiken.

Toch kan die ingewijde bovendien veel leren kennen. Want:

De wijze, die de laatste trap betreden heeft - dat is dus de ingewijde - zal uit het kennen van zichzelf alle werelden kennen. Wie echter alle werelden kent, zetelt op de troon der Goden.

Wanneer je eenmaal zover bent gekomen, dat je jezelf kent, dan heb je de enige, goede, juiste waardemeter, die nooit veranderlijk is en die je altijd kunt gebruiken om je wereld te overzien, om te begrijpen, wat er eigenlijk gaande is. Wanneer je dat kunt, dan krijg je ook een waar beeld van de wereld rond je. Zo zie je de werkelijkheid pas, wanneer je jezelf hebt leren kennen.

Dan hoor ik hier zo kloppen en ergernis. Ik zou haast willen zeggen: menigeen zou een mattenklopper moeten gebruiken om de motten uit zijn eigen ideeën te jagen. (buiten geluid van mattenkloppen) Er staat geschreven:

Wijs is hij, die al aanvaardt, al onderzoekt en slechts behoudt, wat zijn onderzoek heeft doorstaan.

Dus steeds het oude weggooien en het nieuwe aanvaarden als het bewijst, dat het reden van bestaan heeft. Nooit achterblijven. Wij zijn wel eens erg geneigd om ons aan onze oude ideeën

vast te houden, nietwaar vrienden? Wij hebben het nu eenmaal zo geleerd en het kan nu wel anders zijn, maar waarom zouden wij? Toch is dat de dood van de wijsheid, want als ik hier een andere spreuk ter bevestiging aan mag halen:

De wijze bevrijdt zich van het dogma, omdat eerst zijn vrijheid zijn volle wijsheid tot gelding doet komen.

Een dogma, daaraan denken de mensen altijd maar als iets kerkelijks, iets, wat je alleen maar in een bepaalde richting van denken vindt. De hele wereld is vol met dogma's. Waarom snijdt u uw brood altijd zus en niet zo? Waarom hebt u de gewoonte alleen maar op die manier, dames, de bonen te koken en probeert u het niet op een andere manier. Waarom neemt u aan, dat bepaalde dingen niet eetbaar zijn, ofschoon andere volkeren ze wel eten? Is dat ook geen dogmatisme? Dogmatisme doordeesemt de hele maatschappij.

Dogma is elke gewoonte, die je niet terzijde wilt zetten voor een betere. Dogma is elke overtuiging, waaraan je je maar gemakzuchtig vasthoudt, zonder mogelijke varianten ervan te onderzoeken. Zó vol met dogma's is je leven vaak, dat je daardoor in de wijsheid wordt belemmerd. Voorbeeld? Er was eens iemand, die bij een leraar wijsheid kwam zoeken, een goeroe. Deze goeroe hield zijn mond, zat stil en mediteerde. Eindelijk hief hij alleen het hoofd op en zag zijn leerling aan. De leerling vroeg: "Heer, wat moet ik doen om wijsheid te vinden?" De goeroe keek hem aan en mediteerde. Liet hem drie keer dat herhalen. Die drie keer namen samen meer dan 24 uur in beslag. Zo vaak keek de goeroe niet op. Maar toen de leerling drie keer had gevraagd, kreeg hij een antwoord. De goeroe zei: "Om wijsheid te vinden moet je vergeten, wat je meent te weten." Ik geloof, dat u de pointe hebt. Het is overigens heel begrijpelijk. Per slot van rekening wat belemmert ons vaak te zien, wat voor ons neus ligt? De gewoonte om er niet naar te kijken.

De wijze weet, dat de waarheid van het leven in zijn wezen besloten is en aanschouwt het. De dwaas weet het misschien, maar beschouwt het niet.

Daarin ligt eigenlijk de hele esoterie besloten. Alles wijst ons steeds weer op het "Ik". Niet als een middel om onszelf te verheffen boven anderen, niet als een kwaliteit, waarmee je nu eens heerlijk kan opscheppen, of wat je geestelijk eens lekker vet kan mesten. "Kom, nog een paar Weesgegroetjes erbij." Neen, anders. Wanneer wij het "Ik" goed gebruiken, dan gebruiken wij dit "Ik" als een houvast. Als iets, waaruit alles wordt beleefd, als iets, waarin alles wordt ervaren, als voor ons de enige werkelijke waardemeter. Het "Ik" is een deel van God. Je kunt erover gaan praten, wat God is en zeggen, dat je er geen steek van gelooft. Maar dat "Ik" hebt u, daar kunt u niet van af. U kunt het niet alleen verklaren met reeksen van alleen complexen, u kunt uzelf niet wegredeneren (wegpoetsen?), al zou u het nog zo graag doen. "Ik" is er. Wat meer is, dat "Ik" heeft van het begin tot het einde een invloed, het maakt een ontwikkeling mee, enz. Dat "Ik" is altijd hetgeen, dat bij u blijft, dat is uw werkelijkheid, al het andere verandert. En wat verandert, dat kan meer schijn dan werkelijkheid zijn, alleen al om de verandering.

Dat "Ik" is de baas en dat "Ik" leren kennen is dus zeker de kern van alle bewustwording. Maar dat "Ik" alleen kennen is niet genoeg. Het "Ik" maakt deel uit van die wereld, hoe dan ook. Leer dus niet alleen het "Ik" kennen, maar leer het "Ik" gebruiken. Daar gaat het eigenlijk om. Dan kunnen wij hele inleidingen houden over magie, vrienden, maar als je dat niet leert, dan kom je nergens terecht. Wij kunnen spreken over hoog-geestelijk leven... Ik ken er, die dat zo heel erg hooggeestelijk doen. Dan lach ik erom. Weet u, voor mij bestaat er eigenlijk geen hoog- en laaggeestelijk. Er bestaat voor mij geestelijk en niet geestelijk, waarheid en bedrog, zelfbedrog. Hooggeestelijke werkingen zijn de werkingen in ons "Ik". Wij kunnen niet uit dat "Ik" omhoog kruipen naar een andere wereld, wij moeten leven, waar wij zijn. Dat leven, dat in ons is, moeten wij leren kennen, totdat het meer ons openbaart dan wij weten.

De fout, die menigeen maakt, is het zoeken naar een zelfbevestiging. Men zoekt niet naar het gezicht van een ander, naar een nieuw wezen, naar een andere wereld, men tracht overal zichzelf, zijn eigen mening en opinie te zien en wanneer men die niet voldoende ziet, dan meent men, dat men boven de menigte is verheven. Maar dat is niet zo. Je kunt nooit boven de menigte verheven zijn. Ook al weet ik, dat sommigen het niet prettig vinden om dat te horen. Je kunt alleen bewuster deel van de menigte zijn, dan de andere delen rond je. Je staat er niet boven, je blijft er deel van. Je kunt je er niet aan ontworstelen. Dat kun je ook niet geestelijk. Er zijn mensen, die zeggen, dat zij deel van de massa zijn, maar denken, dat zij na hun dood een

engeltje werden en dat zij fladderen en alles beneden zich laten liggen en nog eens gedag wuiven.

Nee, vrienden, ook dan bent u deel van de massa. Dat zult u altijd blijven, want u bent deel van de Al-Ziel. Daar zijn alle andere delen in de Schepping ook deel van. Je kunt je niet aan de massa ontworstelen. Je kunt alleen binnen de massa proberen een bewustzijn te vinden. Vind je dat bewustzijn, dan kun je daarmee rond jou het bewustzijn vergroten. Dan sta je niet boven de massa, maar de kracht, die van jou uitgaat, werkt in de massa.

Degene, die naar wijsheid zoekt, esoterische wijsheid, moet dit altijd wel blijven beseffen. Je kunt je niet boven anderen verheffen, zonder je gelijktijdig van het leven af te zonderen, zodat geen verdere vooruitgang meer mogelijk is. Maar je kunt, wanneer je werkelijk streeft naar kennis in het "Ik", door middel van het "Ik" en een ware onthulling ook van dit "Ik", kun je komen tot een vergroting van kracht en van werking temidden van de massa waar je deel van uitmaakt. Daarom is er gezegd:

De wijze zoekt in zijn zelfopenbaring de wereld en in de wereld zijn zelfopenbaring, wetende, dat hij slechts, geopenbaard in de wereld, een werkelijkheid is in alle Zijn.

Als u dat nu wilt overdenken, vrienden, ik heb het hopelijk populair genoeg gezegd, dan zult u misschien tot de ontdekking komen, dat geestelijk streven heel wat anders is dan alleen maar anders zijn dan een ander, denkende, dat je beter bent dan een ander. Geestelijk streven en esoterie is intens deel hebben aan het leven op een zodanige manier, dat de kracht, die van jou uitgaat, iets voor anderen betekent, terwijl je gelijktijdig in jezelf, jezelf leert kennen en uit jezelf weer de wereld.

Mag ik u allen danken voor uw aandacht? Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden,
Vragenrubriek. Geen zuiver persoonlijke vragen.

Vraag: Er worden voorbereidingen getroffen tot het zaligverklaren van Paus Pius IX. Zijn ingewanden, sinds zijn dood bewaard, worden onderzocht, omdat uit de toestand daarvan gevolgtrekkingen kunnen worden gemaakt over het leven van deze Paus in de hemel. Is dat mogelijk? Daar de mens hemelse zaligheid verdient met de goede daden, verricht met zijn lichaam, lijkt mij dat verband wel duidelijk.

Antwoord: Eerlijk gezegd niet, zeg. Zouden de goede daden van de Paus dan hoofdzakelijk met de darmen zijn gedaan...? Neen, eerlijk, daar kan ik niet goed inkomen. Ik kan mij voorstellen, dat men zegt, dat een lichaam geconserveerd blijft en dat als resultaat dus wordt aangenomen, dat er iets bijzonders met die persoon is. Vooral, wanneer blijkt, dat de plaats, waarop zo iemand zich bevindt - het lichaam zich bevindt - en ook de omstandigheden van bewaren niet zodanig zijn, dat een mummificering, of conserveren van het lichaam, zou kunnen worden verwacht. Dan kan ik mij voorstellen, dat men daar conclusies wil gaan trekken.

Maar u moet mij niet kwalijk nemen, dat het in mijn ogen zo vreemd is om deze zeer intieme, interne kwesties te zien als een beeld van je leven. Wanneer een mens leeft op zekere wijze, dan zal zijn hele lichaam, dus ook het darmstelsel, zeer zeker de invloed daarvan ondergaan en de kwaliteiten zich wijzigen. Ik kan mij zelfs voorstellen, dat men - gezien de noodzaak het nodige bewijsmateriaal bijeen te brengen - probeert vast te stellen, of door het een of ander, er iets bijzonders daarmee is. Maar ik zou toch niet graag iemand zalig willen verklaren alleen op grond van de toestand van zijn nu ja ... hum...

De stelling natuurlijk, dat je met je lichaam de goede daden doet, die je de zaligheid doen verdienen, daar kan ik het in zekere mate mee eens zijn. Per slot van rekening: alles wat je doet in je leven betekent ervaring van je geest en van de geestestoestand waarin je komt te verkeren. Wat dat betreft zo klaar als een klontje. Aan de andere kant, er zijn heel veel dingen, die men niet weet over de geestelijke gesteldheid van zo iemand. Nu wil ik heel graag aannemen, of als het noodzakelijk is, hier zelfs bevestigen, dat inderdaad deze Paus Pius IX met andere Piussen, neen, niet piassen, inderdaad in het Licht vertoeven. Dat wil ik hier graag bevestigen. Dat is de waarheid. Er zijn ook nog andere pausen, die zich bevinden in het donker, soms zo donker, dat

een inktvis zijn wolken nog als licht daartegenover kan stellen... Mijn vraag is alleen maar, hoe kan men op aarde dit bepalen? En indien men dit volgens het geloof wil bepalen, dan is het de onfeilbaarheid van de Paus, die uiteindelijk uitsluitel geeft over het al of niet zalig zijn.

Opmerking: Gezien het feit, dat een zaligverklaring door de Paus gebeurt in zijn functie van Stedehouder van Christus op aarde, vloeit verder voort uit het feit, dat hij het in functie doet, een onfeilbaarheid. Waarom dan al die onderzoeken?

Antwoord: Neen, ik apprecieer de vraag ten zeerste, maar zij werpt voor mij verschillende vragen op, terwijl ik mij de gevolgde procedure als omschreven niet kan verklaren.

Vraag: Een professor in de antropologie ontdekte in 1932 een "aapmeisje". Het meisje was grotendeels als een grote mens-aap over het lichaam behaard, kwabben op de heupen, volslagen apenarmen. Een lief, intelligent, normaal menselijk gezicht en hoofdhaar. Verstand normaal menselijk. Volgens de prof was dit een geval van atavisme (het terugkomen van een eigenschap; Red.) en moet in haar voorgeslacht een groot apensoort zich met een mens hebben verenigd. Dit lijkt mij niet helemaal geloofwaardig.

Antwoord: De stelling, dat grote apen, vooral gorilla's, de koningen van de apensoorten, wel eens met de mens paren, is inderdaad waar. Gezien de verhouding der chromosomen lijkt het mij echter zeer onwaarschijnlijk dat een feitelijke bevruchting plaats zou vinden. Van de man op een apenvrouw is het onmogelijk, van een apenman op een mensenvrouw bestaat er enige mogelijkheid. Ik kan dus dit niet helemaal uitsluiten. Anderzijds kunnen wij nagaan, dat afwijkingen, zoals ziekten bv., de genetische veranderingen tot stand brengen. Ik geloof niet, dat er een van de dames is, die zegt: geef mij ook zo een heerlijke pels, maar op het ogenblik zou dit met het gebruik van verschillende hormonen mogelijk zijn. Dus door een eenvoudige verschuiving van hormoonverhouding kan men een vrouw zeer sterk behaard maken of een man een meisjesachtige huid geven. Het zou hem bevrijden van het scheren, maar anderszijds hem toch waarschijnlijk moeilijkheden baren.

Ik vind het zeer interessant, dat dit naar voren is gebracht. Wanneer u mijn persoonlijke mening vraagt - ik ken het geval niet, ik heb het niet persoonlijk onderzocht -, dan zou ik op willen merken, dat hier zoveel andere verklaringen zijn voor dergelijke afwijkingen in bouw, in beharing en pigmentatie e.d., dat ik slechts in het uiterste geval, dat m.i. hier nog niet optreedt, zou willen gaan denken over de mogelijkheid van paring van mens met anthropoïden, de grote anthropoïden, en als resultaat daarvan een apenmeisje. U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik persoonlijk dus dit als mogelijkheid meen te moeten verwerpen.

Opmerking: Op het ogenblik tracht men in Amerika voor vivisectie-doeleinden iets dergelijks te kweken. Men wil een dier fokken, dat zeer veel overeenkomst vertoont met de mens om daarop allerlei proeven te doen.

Antwoord: Kunstmatige inseminatie, dus met een zeer grote trefzekerheid, die in de natuur lang niet zo aanwezig is, en hierbij blijkt nog, dat over het algemeen deze vruchten afsterven, voordat eigenlijk van ontwikkeling sprake is. Ik vind die kwestie persoonlijk immoreel. Ik geloof, dat wanneer het onder laboratoriumomstandigheden en condities al zeer moeilijk is hier een werkelijke vrucht te krijgen dat wij dat in de vrije natuur wel praktisch uit moeten schakelen. Wat meer is, dat wij in een dergelijke geval het zeer wreed moeten vinden, als dan na zoveel jaren een atavisme een terugval brengt, terwijl dan in de familiegeschiedenis niets bekend is over het bestaan van de oorspronkelijke apenman, of apenvrouw, een soort van pre-historische Tarzan mijnentwege, waar dan dit nageslacht zijn eigenschappen aan te danken heeft. Het geval lijkt mij onwaarschijnlijk.

Opmerking: U denkt, dat het gewoon een speling van de natuur is?

Antwoord: Ongetwijfeld een speling van de natuur. Alles, wat de mens niet verklaren kan, is en blijft een speling van de natuur, totdat hij begrijpt, dat er ook nog spelregels zijn.

Vraag: De officiële wetenschap is tot de conclusie gekomen, dat materie en energie twee aanzichten van één ding zijn. Kunt een voorbeeld geven, waarbij dus materie "ontstaat".

Antwoord: Ik kan proberen het te doen, ofschoon ik natuurlijk niet al te technisch mag worden. Stelt u zich voor, dat ik twee krachten in evenwicht heb, ongelijke krachten. Stel u verder voor, dat deze krachten t.o.v. elkaar in evenwicht verstoord worden. Er ontstaat een vloeijing van kracht, ofwel een beweging, een uiting, die explosief van geaardheid kan zijn, of als stroming zich kan uiten. Onverschillig hoe het is, zal ongetwijfeld een ongelijke verdeling van krachten over de

beschikbare ruimte ontstaan. Waar deze ongelijkmatigheid niet aan vaste regels gebonden schijnt, dan kunnen wij ons dan ook voorstellen, dat bepaalde krachten in wervelende beweging geraken. Wanneer kracht een werveling aanvaardt, die groter is dan zijn eigen frequentie, dan ontstaat een in-zich-besloten-zijn, waardoor dit deel van de kracht in zijn werveling het aanschijn heeft van een partikel "materie". Verscheidene van die partikels kunnen dan door hun eigen spin, of draaiing t.o.v. elkaar invloed krijgen en zo gezamenlijk materiedelen vormen, bekend als atomen bv. Verder kunnen wij ook nog opmerken, dat, ofschoon de kleinste delen praktisch wel aan elkaar gelijk zijn, bepaalde kleine verschillen mogelijk zijn, zowel in spin als draaiing, als in z.g. massa. D.w.z. zelf-invloed ten opzichte van omringende partikels.

Vraag: In het boek "Het derde oog" van Dr. Lobsang Rampa, een Tibetaan van hoge rang en geestelijke ontwikkeling, wordt verteld, dat hij op 8-jarige leeftijd door een opzettelijke operatie, waarbij het voorhoofdsbeen doorboord werd, helderziend werd. Wat is uw mening hierover?

Antwoord: Ik ben overtuigd, dat ook zonder operatie de helderziendheid tot aanzien zou zijn gekomen. Oorzaak was niet de lichamelijke operatie, maar de schok, die daarmee gepaard ging voor de gehele psyche.

Wat betreft verschillende verschijningen, verschijnselen, de commentaren, de ontwikkeling van de helderziendheid, zijn inderdaad veel punten aangeroerd, die ongeveer juist zijn. Zij zijn echter alle gekleurd door een opvatting over wezen, geartheid van dergelijke spectrale (scala; Red.) beelden e.d.

Ik mag niet aannemen, dat het boek ten volle waarde heeft. Het berust grotendeels op aannamen, die niet uit wetenschap stammen, maar uit bijgeloof, waarbij lichamelijke acties vaak, handelingen en gebeurtenissen worden gesteld tegenover geestelijke gebeurtenissen, die daarmee gepaard gingen en daar oorzakelijk werden (gesteld) voor (de) verschijnselen.

Er is een gewoonte geweest om bepaalde personen helderziend te maken in de tweede Egyptische periode. Het eigenaardige was dit: men wierp bv. iemand, die daar gevoelig voor was - ook jong - in een put. Zo iemand werd wel opgevangen, maar verkeerde dan meestal in een staat van doodsangst, van shock. Daarop kreeg de persoon dan bepaalde middelen om een beetje te kalmeren en als resultaat verkeerde zo iemand dan de volgende dagen in een toestand van sterk verhoogd bewustzijn. In die periode werd men dan door werkelijke helderzienden getraind. Het eigenaardige was dan, dat die personen dan in staat bleken helderziende waarnemingen te doen, of in sommige gevallen ook waarnemingen in afstand, ruimte en tijd. Er zijn een hele hoop andere methoden, die wijzen op de psyche als eerste oorzaak. Ik kan het gehele boek niet als volledig waar, maar wel als interessant betitelen.

Vraag: De jonge Tibetaanse priesters werden toch ter inwijding gebracht in een kamer, waar zij zo werden opgesteld, dat zij vrij waren van het lucht-elektrisch veld en het aardmagnetisch veld. Zij werden hierdoor helderziend in tijd en ruimte. Ik meen, dat zo de beperkingen van de persoonlijkheid werden opgeheven. Dit gebeurde met een goeroe naast hen. Na drie keer zou de ingewijde dit dan zelf kunnen doen.

Reactie: Maar dat is niet de zuivere Tibetaanse methode. Het hoort niet bij de lama-methoden, maar bij de z.g. magische kloosters. Het zijn allemaal die magiërs. Er zijn in het Zuiden wel enkele kloosters, waar men de oorspronkelijke inwijdingsleer aanhangt, die in de Himalaya zo'n lange tijd veel vertegenwoordigers en ingewijden heeft gevonden, waar ook de door u omschreven methode (toe behoort). Het opheffen van de lichtelektrische beïnvloeding en het homogeniseren a.h.w. van het veld rond de persoon geeft inderdaad een vergroting van mogelijkheid, maar veroorzaakt tevens organische en bijzondere toestanden. Nu is het eigenaardige, dat die toestand bij enige training inderdaad van binnen uit te wekken is, dus zonder uiterlijke hulpmiddelen. Alleen, of dat na drie keer al zou gaan... Ik weet het niet. Dat zal alleen voor zeer begaafden leerlingen kloppen.

Opmerking: Het is natuurlijk nodig, dat het individu in deze toestand persoonlijk leert kennen. Zodra hij dat weet, kan hij dat dan direct zelf tot stand brengen.

Antwoord: Ja, indien hij dus bewust ondergaat. En bovendien over voldoende beheersing beschikt. Het vraagt ook een redelijke beheersing van de geest.

Vraag: Hoe is uw mening over de cellentherapie van Dr. Niehaus?

Antwoord: Ik moet zeggen, dat wij deze therapie zien als de beginfase van een mogelijkheid tot genezing. Wanneer men op het ogenblik reeds cellen inspuit om daardoor vernieuwing van

organismen, weefsels e.d. te veroorzaken en bovendien een zekere verjonging - dan is het uiteindelijke resultaat ervan grotere veerkracht - dan gebeurt dit op het ogenblik nog met lichaamsvreemde cellen. Maar men zal op de duur o.i. kunnen leren, uit het lichaam zelf een deel van het weefsel te nemen, dit zodanig in oplossingen (oplossingen?) onder te brengen, dat het zichzelf volkomen reinigt, waarna het volkomen gereinigd van alle afvalstoffen, ook zelfs de veerkracht teruggeeft.

Het is n.l. zo, dat het grootste gedeelte van lichaamsfouten uit kwalen e.d. voorkomt, uit een soort vervuiling van het weefsel, een ontstaan van afvalstoffen, die niet meer kunnen worden afgevoerd, waardoor opbouw van nieuwe cellen, bestrijding van aanvallende organismen e.d. niet meer voldoende mogelijk is. Ik geloof, dat inderdaad in deze cellentherapie grote mogelijkheden besloten liggen, ofschoon de huidige fase een beginfase is.

Vraag: Wanneer, zoals een van de sprekers laatst zei, de uiting van een kunstenaar niet altijd het gevolg van inspiratie is, hoe zoekt men dit dan te onderscheiden?

Antwoord: Ik denk dat de kunstenaar dit zelf wel ervaart. Inspiratie is n.l. de eigenaardige toestand, die bij het scheppen de transpiratie uitschakelt... M.a.w: op het ogenblik, dat een kunstenaar geïnspireerd is, brengt hij vloeiend als van zelf voort. Op het ogenblik, dat hij niet geïnspireerd is, brengt hij ook voort, maar ten koste van zeer veel grotere inspanning. Daar tegenover staat, dat bij de inspiratie, het bewustzijn van het zelfgeschapene niet volledig is, dat bij het bewust scheppen - transpiratie scheppen - de kennis omtrent het geschapene wel aanwezig is, en zelfs een duidelijk beeld van de onderlinge samenhang van de delen van het kunstwerk in het "Ik" volledig heeft bestaan, dus ook voor een eventuele nadere beschouwing, reproductie, e.d.

Vraag: Welke van de twee is de beste?

Antwoord: Voor het kunstwerk veelal de inspiratie, voor de kunstenaar ongetwijfeld de transpiratie, daar uit eigen bereiken een zuiverder openbaring van het "Ik" een vergroting van eigen ontwikkeling betekent, terwijl de inspiratie vaak het "Ik" passeert, zonder het werkelijk te beroeren.

Vraag: In het gebed van de priester hoor ik deze regel: "dat de zielen van de gelovigen rusten in vrede."

Antwoord: Dat is dus ongeveer hetzelfde als een soort verzoek aan H. Majesteit, dat alle gevangen goed zullen eten en slapen. M.a.w. het is een wens tot het welzijn aan een bepaalde groep, uitgedrukt t.o.v. een persoon, die daar invloed op uit kan oefenen. Als zodanig kan ik mij best voorstellen, dat de Kerk voor haar gelovigen bidt. Want de Kerk stelt zich immers haar wezen voor in drie delen, de Lijdende Kerk, dat zijn degenen, die nog niet in de hemel zijn, maar ook niet meer hier, de Strijdende Kerk, dat is de knokploeg op aarde en dan de Zegepralende Kerk, dat zijn degenen, die op hun lauweren kunnen rusten. Nu kun je natuurlijk zo zeggen: wat hier is, dat weten wij, maar wat die rest kan doen, weten wij niet. Daarom bidden wij, dat zij rusten in vrede, dus dat zij niet in nood, in pijn, in chaos onder gaan, maar dat zij vrede kennen. Dat kunnen wij rustig bidden voor alle gelovigen. Ik geloof dus, dat je het eigenlijk moet appreciëren, dat een Kerk voortdurend een dergelijke clausule aan zijn gebeden toevoegt. Deze Kerk heeft in ieder geval dus uiting gegeven aan haar geloof in de eenheid van geest en stof binnen kerkelijk verband.

Dan kunnen wij dat van onze kant weer een beetje anders zien, maar geloof je dat, dan is het ook redelijk, dat je voor de doden bidt, voor de overgeganen. Mij dunk, dat een dergelijke regel binnen het geloof, waaruit zij genomen is, volkomen in overeenstemming is met een liefde, die reikt over het graf en die ons verenigt binnen de Schepper met al wat leeft en geleefd heeft, vanuit stoffelijk standpunt dan. Ik beschouw mijzelf niet als dood, maar de wereld doet het wel.

U kunt hoogstens zeggen, dat het eenzijdig is, n.l. dat de gelovigen rusten in vrede, dus m.a.w. de club, die er niet bij hoort, interesseert ons geen p... Maar in die zin wordt dat niet bedoeld, want... het is een eigenaardigheid bij de katolieke kerk, trouwens bij verschillende Christelijke kerken ook, bij de katolieken wordt het zuiverder omschreven. Daar stelt men, dat wie in God gelooft en niet weet omtrent de kerk, of niet voldoende weet omtrent de kerk, en die sterven in volledig vertrouwen en geloven op God, behoort tot de Kerk, zijnde de vertegenwoordigerster a.h.w. van God in de hemel op aarde, dus alle mensen van goede wille zijn in die term toch ingesloten. Dit voor diegenen, die denken, dat het erg eenzijdig is. Je moet het vanuit het kerkelijke benaderen en dan blijkt, dat het heus nog niet zo gek is als men misschien zou denken.

Vraag: Het is toch helemaal niet gek, zelfs vanuit uw standpunt niet?

Antwoord: Het feit, dat er gebeden wordt, is zeker niet gek. De formulering zou het kunnen zijn. Wanneer ik n.l. de formulering zou beschouwen in de letterlijke zin zonder te achten op inhoud, die door degenen, die deze gebeden zeggen, daaraan wordt gegeven.

Opmerking: U kunt dus dit standpunt ten volle beamen?

Antwoord: Inderdaad, dat doe ik dan ook.

Vraag: Kan een intelligentie, door een medium sprekende, een voorspelling doen over gebeurtenissen in het leven van een stofmens. Is zo een voorspelling als 100% juist aan te nemen? Zo ja, dan liggen levensloop en de bijkomende gebeurtenissen vast.

Antwoord: Zo kan dus een ieder in de geest door middel van een medium een voorspelling doen. In hoeverre die voorspelling juist is, zult u af moeten wachten. Een geest, die vol bewust is, die kan a.h.w. als een grote rekenmachine - niet, dat hij erop lijkt, maar in dezelfde (wijze), ideeën vormen als een grote rekenmachine dus - een overzicht krijgen van alle invloeden in het leven van een mens. Op grond daarvan met een zekerheid van 99 ten 100 bepalen, welke gebeurtenissen waarschijnlijk zijn. Maar hij kan niet zeker zeggen, dat het zo is, omdat een handeling, die niet ligt in lijn, karakter en bewustwording volgens het huidig ogenblik, een totale verandering van toekomstige toestand kan betekenen. Een predictie (voorspelling; Red.), die door de doorsnee geest wordt gegeven, kan niet ten volle vertrouwd worden. Maar naarmate de geest bewuster, of minder bewust is, zal de betrouwbaarheid lopen tussen de 10 en 80% gemiddeld mogelijkheid van vervulling.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid, die alleen de allerhoogsten van ons kunnen realiseren, n.l. het vooruitgaan in de tijd. Bij het vooruitgaan in de tijd wordt de tijd gezien als een vaste waarde die binnen Gods Schepping te allen tijde en overal bestaat, terwijl de momenten van die tijd door het zich verplaatsend bewustzijn worden geleverd. In een dergelijk geval, aannemende, dat geen onmiddellijke afwijking plaats vindt, kan een gebeurtenis, zij het ietwat vaag wat de details betreft, met 100% zekerheid vooruit worden gezegd. Dat de details dan vaag moeten blijven, is dan te verklaren uit het feit, dat kleine invloeden zouden kunnen veranderen, waardoor de details ietwat anders zouden kunnen zijn. Daar echter dergelijke voorspellingen zeer zelden worden gegeven, meen ik, dat wij bij een beschouwing van de betrouwbaarheid van de geest in voorspellingen mogen elimineren vanuit uw standpunt.

Mijn conclusie is dus, dat men de voorspelling van de geest kan zien als een aanduiding van mogelijke ontwikkeling, maar nooit als een vastlegging van een ontwikkeling, die reeds bestaat buiten uw weten en wil om. Dit impliceert, dat u niet gebonden bent aan een noodlot, maar door uw eigen bewustwording de waarde van het lot kunt veranderen, zij het, dat aan deze mogelijke veranderingen een zekere grens is gesteld door uw levensvorm en eigen bewustzijn.

Vraag: Als wij overgaan ontmoeten wij dan ook overgeganen van andere planeten en kunnen zij ons dan een en ander van hun planeet mededelen?

Antwoord: Het antwoord is: ja, ja en toch weer ja en neen. M.a.w. in de sferen kan contact ontstaan tussen alle geesten van ongeveer gelijk bewustzijn, ongeacht hun achtergrond, of de wijze, waarop zij dat bewustzijn hebben bereikt. In dat contact kunnen zij wederzijds hun ervaringen uitwisselen. Daarbij mag niet worden vergeten, dat de geest niet volledig beelden af kan drukken, maar slechts combinaties van beelden, die in de anderen aanwezig zijn. Een mededeling over een toestand van een andere planeet zal dus noodgedwongen, voor iemand, die op aarde geleefd heeft, bestaan uit een groepering van reeksen gekende gegevens, die uit het aardse leven als stoffelijk werden gekend.

Een volledig juiste uitbeelding is op deze wijze niet mogelijk. Wel kan de geest door identificatie met iemand, die leeft en wil deelnemen aan zijn zuiver zintuigelijke beweging, beleving e.d. het leven van een andere planeet leren kennen op een wijze, die niet veel verschilt van die van een inwoner, maar hierbij wordt dan de materie als een ervaringsstof beschouwd en zal zelfs dit verkorte leven met, niet in de materie, een mogelijkheid scheppen tot contact met allen, die op deze wijze op aarde ervaring hebben opgedaan, of op een andere planeet ervaring hebben opgedaan.

Vraag: Kan een bewoner van een andere planeet bv. Mars, een bewoner van de aarde dan geen onderricht geven omtrent de noties, die hem ontbreken?

Antwoord: Als het bewustzijn van degene, die op aarde geleefd heeft, de grondwaarden bevat noodzakelijk voor die bewustwording, ja. Maar mag ik een voorbeeld aanhalen? Met keistenen kun je geen goede soep koken. Tenzij, als de soldaat in het sprookje, je er alles bijgooit, dat de stenen in feite alleen maar een illusie zijn. Wanneer je geen voldoende bewustzijn hebt, kan ook die geest van die andere wereld je niets leren. Je moet dus goed onthouden, dat alleen gedeelde begripswerelden contact mogelijk maken en dat binnen de mogelijkheden van eigen begripswereld door anderen door hergroepering van indrukken en gegevens andere beelden kunnen worden gewekt en ook een hoger bewustzijn.

Was het niet zo beperkt, dan zou het immers niet noodzakelijk zijn om terug te keren in de stof, of zelfs op aarde te incarneren? Dan zou je alles in de geest kunnen ervaren. Het is juist de behoefte (aan) - zeg - kleinste gemene deler van bewustzijn en van vorm-kennen, die ons dwingt om in de stof te gaan als geest.

Vraag: Kunt u geen voorbeeld geven van die kleinste gemene deler?

Antwoord: Ik ken de zee, u weet wel, dat ding, dat zo kabbelt, waar de lui de visjes gaan voeren, als zij te hard kabbelt. Nu komt er een zeeman. Ik heb maar een stukje zee gezien. Ik kan mij dus heel moeilijk voorstellen, hoe het is hele jaren op zee te leven. Maar omdat ik de kennis leven(?) heb, dus het beeld "zee" kan die zeeman al zijn ervaringen aan mij overgedragen. Ik heb weinig grondwaarden. Dat is de kleinste gemene deler. Want ken ik alleen water, dan is een zee-voorstelling voor mij niet helemaal juist meer te realiseren en dus mijn beeld van wat de zeeman mij vertelt, onjuist.

Opmerking: Dat is net zoiets als met de Alpen. Wanneer je daar nooit bent geweest, kun je je dat op aarde ook niet voorstellen. Ik ben er nog nooit geweest en kan mij er geen voorstelling van maken.

Antwoord: Dan moet u erbij zeggen, wanneer u er geen plaatjes van hebt gezien, die een redelijke voorstelling mogelijk maken.

Vraag: Als ik hier op aarde lid van de O.D.V. ben geweest, word ik dan na mijn dood automatisch lid van de geestelijke O.D.V., of worden daar andere normen voor gesteld?

Antwoord: Mag ik een opmerking maken? Er bestaat enig verschil tussen de stoffelijke en geestelijke vorm van de O.D.V. Het is misschien een erg beroerde noodzaak, maar op aarde betaalt u contributie en aan onze kant niet. Aan de andere kant wordt op aarde van u verwacht en kan men niet controleren, dat men op aarde probeert zo verdraagzaam mogelijk te zijn. Bij ons weten wij, of u verdraagzaam bent of niet. Als zodanig zou ik zeggen, wanneer u als lid van de Orde op aarde hebt gestreefd naar een verdraagzaam en bewust leven, zult u ongetwijfeld en onmiddellijk automatisch worden overgeschreven naar de geestelijke afdeling. Maar heeft het bij u aan goede wil ontbroken, en hebt u de verdraagzaamheid hoogstens in naam en financiën, maar niet met een daadwerkelijk streven gehuldigd, dan ben ik bang, dat de commissie personeelszaken aan onze kant u verzoekt eerstens een tijdje op proef uw verdraagzaamheid na te streven, voordat u deel uit kunt maken van onze groep. De eersten zijn wel niet heel erg groot, wij vragen de intentie en de poging dus in alle zaken verdraagzaam te zijn. Meer niet, maar als u dat niet geestelijk op kunt brengen, dan spijt het ons wel, dan hebt u al uw aardse contributies verspild.

Vraag: In een Amerikaanse krant heb ik gelezen, dat bijen strontium verzamelen, of daarop afkomen. Is u daarvan iets bekend?

Antwoord: Ik weet het niet. In mijn tijd hadden zij nog niet van die moderne bijen, die deden meer aan het verzamelen van honing

Strontium, dan vermoed ik, dat hiermee wordt bedoeld een speciale vorm, n.l. strontium 90, een radio-actief produkt, is een stof die wel verbinding aangaat, met sommige suikers en ook met sommige metalen. Als zodanig is het mogelijk, dat in de poging tot honing verzamelen, ook dergelijke radio-actieve produkten in een bijenkorf terecht komen. Op de duur zul je dan echter door de daar bestaande stralingen een verandering moeten geven in het insect. En er gaat bij een mens een nadelige invloed van strontium uit, het zet zich n.l. eerst in de mergbeenderen en op de duur in het beenderweefsel, waarin het afbraak tot stand brengt. Bij de bij omgekeerd. Daar wordt de chitinepantsering sterker en gelijktijdig wordt de groei bevorderd. Voor de bij is het misschien nog niet eens zo'n gek voedsel, maar de mens zou ik aanraden zich liever bij Molenaars Kindermeel te houden

Ik weet dus niet definitief, of dit wel of niet zo is, dat stel ik uitdrukkelijk vast. Ik kan het mij voorstellen, gezien de wijze, waarop strontium zich verbindt met suiker en plantenweefsels, zoals het soms met vocht ook verbindingen aan kan gaan.

Vraag: Uw lezing over inwijding vorige week. Als eerste lees ik: "Zo hebt u dan geestelijk iets tot stand gebracht aan de hand van een stoffelijk herkennen". Wat herkennen wij?

Antwoord: U herkent de waarden van uzelf in de stof en komt zo tot interpretatie van bepaalde stoffelijke waarden, die op de duur een geestelijke zelfrealisatie u mogelijk maken. Het is geen double-talk, het is eerlijk waar.

Vraag: Verder stelt u, dat de in te wijden persoon het mysterie, waaraan hij deel neemt, reeds kent. Heden ten dage is dit niet het geval. Wist de ingewijde bij de Eleusische mysteriën wat hem te wachten stond?

Antwoord: U moet niet uitgaan van stoffelijke vormen en uitdrukkingen. Dat is uiteindelijk een vormgeving. Er kan ook niet verwacht worden tekend (tekens?), of begrippen. Maar er is een zekere geestelijke rijpheid nodig om een inwijding te kunnen ondergaan. Die rijpheid impliceert een aanwezig begrip voor de waarden die aan de ingewijde thans in redelijke vorm geopenbaard worden. Het mysteriespel brengt dus op het ogenblik van de inwijding mee, dat men zich bewust moet zijn over de mogelijkheden van het mysteriespel en bij de Eleusische mysteriën was het dan ook inderdaad zo, dat de inwijdeling de inwijding onderging en onmiddellijk aan het spel deelnam.

Vraag: Was het dan tevoren reeds uitgelegd, wat er gebeuren ging?

Antwoord: U moet zich dat zo voorstellen: er bestaan bepaalde vergelijkingen, verhalen, die iedereen kan kennen, maar er zit een inhoud aan verbonden, die men eerst kent, wanneer men een zekere inwijding heeft ondergaan. De mysteriespelen - en dat geldt voor praktisch alle oude mysteriën - waren opgebouwd uit delen van de populaire mythologie, uit bepaalde populaire sagen en mythen. De spelen hadden een innerlijke betekenis. Alle feiten, die nodig zijn voor het begrijpen, heeft de inwijdeling zich reeds verworven, voordat hij zijn inwijding ondergaat. U zou dus kunnen zeggen, nadat hij de vormstoffen bij elkaar heeft gebracht, helpt een ander hem ze zo te groeperen, dat je er een tempel van kunt maken. Het resultaat is, dat de inwijdeling in dit spel volledig deel kan hebben. Het is nog makkelijker in de oudheid misschien dan in het heden. Want in de oudheid kende men nog niet volledig uitgeschreven rollen, wel de mimiek en de gebaren, die voorgeschreven waren. Heel vaak werd helemaal geen gesproken woord door de spelers naar voren gebracht, maar gebeurde dit door ingewijden, of priesters. Vandaar, dat het wel mogelijk was onmiddellijk a.h.w., met het geheim in je handen op het toneel te stappen en direct deel uit te maken van de inwijdingshandeling.

Vraag: Bij de recapitulatie komt het "Ken U Zelfen" reeds op de weg van de inwijding als tweede fase, daarna het gebruik van de kennis tot zelfkennis. Toch werd "Ken U Zelfen" als het summum beschouwd. U gaat dus in dat stukje inwijding, dat u gegeven hebt, heel wat verder, dan hier op aarde meestal geleerd wordt. Is dit juist?

Antwoord: De perfecte zelfkennis, dus de bereiking, is niet gelijk aan het gebruik tot zelfkennis, dat mag u niet verwarren. Per slot van rekening, als ik een leerling school om cadetjes te bakken, dan is het feit, dat hij de theoretische kennis heeft, nog niet voldoende om hem tot een volslagen bakker te maken. En zeker niet om hem zijn eigen juiste recept te laten ontdekken. Je hebt kennis nodig, die noodzakelijk is om je kunnen oriënteren om a.h.w. een reeks van namen te hebben, begrippen, waarin je de ontdekkingen omtrent jezelf in kunt passen. Maar dan begin je jezelf te ontdekken. Dit begin is ongetwijfeld de tweede fase van de inwijding. Want eerst de kennis, maar dan onmiddellijk het streven door kennis tot zelfkennis.

Vraag: Maar in de tweede fase leer je jezelf kennen, dus het is eigenlijk een voltooiing?

Antwoord: Dat impliceert de stelling niet. Zij impliceert dat de zelfkennis begonnen is, de poging tot het kennen van het "Ik" dus reeds aanwezig is en deze zich uitbreidt met elke volgende trap. Als u zich goed realiseert, wat er staat, dan zult u vinden, dat een voortdurende bewust-zijnsuitbreiding noodzakelijk is voor het volgen van elke stap van de ladder.

Vraag: Wat verstaat men dan onder deze zelfkennis van de gnostici? Toch niet het kennen van jezelf alleen, maar de realisatie van de inwonende God?

Antwoord: Om het precies te zeggen, is het dit: door het kennen van de kern van je wezen ken je de kern van alle wezens. Door de kern van alle wezens ken je alle dingen, door alle dingen te kennen ken je de kern van de Schepper, plus Zijn uiting en als zodanig het beeld Gods, waardoor je jezelf kunt realiseren in en met het Goddelijke als een bewust wezen.

Opmerking: Ik begrijp het wel, dat dit dus het allerlaatste is, wat bereikt wordt?

Antwoord: Wat bereikt wordt, maar tevens het eerste, wat begonnen wordt.

Opmerking: Elk begin moet ook het begin van het einde zijn.

Antwoord: Met andere woorden, wanneer wij spreken over een mens, die geboren moet worden, dan zeggen wij het eigenlijk zo: gedurende enige tijd ontwikkelt hij zijn lichaam in het moederlichaam, waarop hij geboren wordt en begint te sterven.

Vraag: Staat de wil onder de geest, of is het juist andersom?

Antwoord: De wil is de uiting van het bewustzijn, het bewustzijn maakt deel uit van elk voertuig, waarin wij kunnen leven. Dus zowel van geest als van stof. Maar zal steeds de uiting zijn van het in die sfeer en die toestand bestaande bewustzijn, zodat de wil niet kan staan boven of onder de geest, maar een functie kan zijn van de geest, zoals zij een functie is van de stof.

Vraag: Zou u de betekenis willen geven van die zes kaarsvlammen. Momenteel laten zij u een beetje in de steek.

Antwoord: De kaarsvlammen, die wij hier hebben, hebben op zichzelf geen bepaalde mystieke betekenis. Maar zij hebben wel betekenis in de groepering, waarin zij staan. Wij proberen n.l. ook een Licht te zijn. Dan hebben wij het totaal van 7 lichten. Zeven lichten, die aangeven de menselijke bereiking, maar tevens de openbaring van God in de mens. Dan krijgen die vlammen inderdaad zin. Wanneer u goed kijkt, dan zult u zien, dat de middelste kaars, de middelste vlam hoger is, of behoort te zijn, dan bij de zijkaarsen. Het bewustzijn van de dierlijke of stoffelijke kracht, vormt en doet leven. Hier de kracht, daar de vorm, daar het leven. Geestelijk gezien is de Ziel Gods (een) weerspiegeling die zich openbaart in het geestelijk kennen en zich geestelijk uitend. Wederom twee factoren. Samengebracht door het streven naar God, wordt het geheel een uiting op elk belevingsvlak van het "Ik", waarbij het Goddelijke wordt benaderd door het streven van het "Ik". Het is op zichzelf wat ingewikkeld om te zeggen, maar als begrip toch redelijk en logisch.

Opmerking: Misschien is het aardig op te merken, dat elke kaars een symbool is van het Licht geven aan anderen ten koste van jezelf.

Antwoord: Maar datgene, wat Licht geeft ten koste van zichzelf, zal alleen dan geestelijke waarde hebben, wanneer het door Licht te geven in anderen, bewustzijn wekt, waardoor het zichzelf in anderen continueert. Dat punt heeft helaas die kaars niet, omdat zij geen bewustzijn heeft. Esoterisch gezien is elk Licht, dus elk bewustzijn, dat wij in anderen wekken, vanuit onszelf, gelijktijdig een uitbreiding van onze persoonlijkheid, zodat wij wel onze huidige vorm kunnen offeren om bewustzijn aan anderen te geven, maar gelijktijdig daardoor als bewuste factor in zoveel andere levens, dat ons eigen wezen herrijst schoner en lichtender, dan ooit tevoren mogelijk was. Zo is het met de kaarsen van het Christendom ook, maar alleen de Christenen vergeten het vaak.

Ik geloof, dat wij hiermee aan het einde van deze rubriek zijn; ik hoop, dat ik de vragen naar uw genoegen heb beantwoord, en zo niet naar uw genoegen, in ieder geval juist.

Dan dank ik u verder natuurlijk nog heel erg vriendelijk voor uw welwillende aandacht en ook voor de aardige interessante vragen die er tussen zaten. Nu moet u maar uitmaken welke, dan kan elke vrager of vraagster aan zichzelf denken en zich gevleid voelen.

Goedenavond.

Noot van de laatste spreker:

Mag ik eerst een paar onrustige geesten wat gerust stellen? De vorige spreker was niet onze vriend Henri, ongeacht enige gelijkenis mogelijk hier en daar door sommigen ontdekt.